

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 3Tos/32/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2120012480
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Stanislavská
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2021:2120012480.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Stanislavskej a sudcov JUDr. Rastislava Kresla a JUDr. Ladislava Révesa, v trestnej veci odsúdeného G. B., v konaní o žiadosti odsúdeného o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 17.12.2020 pod sp. zn. 28PP/71/2020, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 23.03.2021 takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sa sťažnosť odsúdeného G. B., nar. XX.XX.XXXX z a m i e t a.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením okresný súd podľa § 66 ods. 1 písm. b), ods. 2 Trestného zákona zamietol žiadosť odsúdeného G. B. o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Komárno, sp. zn. 2T/23/2019 zo dňa 08.08.2019.

Okresný súd svoje rozhodnutie zdôvodnil (v rozsahu č. I. 29-33 spisu) tým, že odsúdený svojim správaním a plnením svojich povinností vo výkone trestu nepreukázal žiadne výrazné polepšenie, o čom svedčí skutočnosť, že nemá vykázané žiadne disciplinárne odmeny, disciplinárne tresty len nemá vykázané, a tiež nie je možné od neho očakávať, že v prípade podmiennečného prepustenia na slobode povedie riadny život a to s poukazom na charakter trestnej činnosti, za ktorú 3 ročný nepodmiennečný trest vykonáva. Odsúdený je síce iba prvýkrát súdne trestaný, no jeho čin mal násilný charakter vo forme pokusu zločinu ublíženia na zdraví podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona k § 155 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona, keď dňa 12.11.2018 zhodil svoju manželku z bicykla, viacnásobne ju udieral tĺčikom na mäso do oblasti hlavy, tváre, hrudníka, chrbta, ramien a kopal do nej na zemi, čím jej spôsobil zranenia s celkovou dobou liečenia a pracovnej neschopnosti v trvaní 28 kalendárnych dní. Spáchaný čin dáva predstavu o mentálnom nastavení odsúdeného, ktorý neváhal surovým spôsobom napadnúť vlastnú manželku v zrejmej snahe spôsobiť jej bez výčitiek aj vážne zranenia. Odsúdený sa dopustil natoľko závažného protiprávneho násilného konania voči vlastnej manželke, že vykonaná doba uloženého trestu odňatia slobody nie je podľa názoru adekvátne spáchanému skutku. Zároveň súd vníma aj tú skutočnosť, že je len šťastím, že spáchaný čin odsúdeného nemal oveľa vážnejšie následky. Keďže ani len správanie odsúdeného v prostredí ústavu nedáva záruku jeho skutočného polepšenia, o to skôr nič nenasvedčuje tomu, že by bol odsúdený v prípade podmiennečného prepustenia dostatočne pripravený viesť riadny život na slobode a nedopúšťať sa ďalšej trestnej činnosti.

Proti tomuto uzneseniu zahlásil ihneď po jeho vyhlásení sťažnosť odsúdený, ktorú zdôvodnil prostredníctvom obhajcu osobitným písomným podaním v rozsahu č. I. 27-39 spisu. Po úvodnej rekapitulácii výrokovej časti ako i odôvodnenia napadnutého uznesenia namietal, že okresný súd sa pri svojom rozhodovaní vôbec nezaoberal jednak skutočnosťami, ktoré môže posúdiť výlučne znalecké skúmanie z odboru psychológia (ktorým by bola objektívne zistiteľná skutočná zmena

jeho vlastností), nevzal do úvahy jeho postoj ku spáchaniu trestnej činnosti ktorú úprimne ľutuje, nezohľadnil skutočnosť, že nemal vykázané žiadne disciplinárne previnenia, a tiež sa nezaoberal resocializačnou prognózou, ktoré je v zmysle podaného hodnotenia ústavu priaznivá. Riaditeľ ústavu ho pre podmienené prepustenie odporučil, z čoho vyplýva, že doterajší výkon trestu pozitívne pôsobil na zmenu v jeho hodnotovej orientácii a preto je toho názoru, že podmienky pre podmienené prepustenie splnil v celom rozsahu. Na základe uvedeného navrhol jeho sťažnosti vyhovieť.

Krajský súd ako nadriadený súd okresnému súdu podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého uznesenia, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a tak zistil, že sťažnosť odsúdeného nie je dôvodná.

Podľa § 66 ods. 1 Trestného zákona súd môže odsúdeného podmienené prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a

a) ak ide o osobu odsúdenú za prečin po výkone polovice uloženého nepodmieneného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmieneného trestu odňatia slobody,

b) ak ide o osobu odsúdenú za zločin po výkone dvoch tretín uloženého nepodmieneného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmieneného trestu odňatia slobody,

c) ak ide o osobu odsúdenú za zločin, ktorá nebola pred spáchaním trestného činu vo výkone trestu odňatia slobody po výkone polovice uloženého nepodmieneného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmieneného trestu odňatia slobody; súd zároveň nariadi kontrolu technickými prostriedkami.

Podľa § 66 ods. 2 Trestného zákona pri rozhodovaní o podmienenom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Podľa § 66 ods. 3 Trestného zákona ak odsúdený má vykonať viac trestov odňatia slobody, odsúdený môže byť podmienené prepustený najskôr po výkone súčtu pomerných častí uložených trestov podľa odseku 1 písm. a) až c), § 67 ods. 1 a 2 a celého zvyšku trestu podľa § 68 ods. 2.

Z citovaných ustanovení Trestného zákona vyplýva, že súd môže odsúdeného podmienené prepustiť z výkonu trestu po splnení jednak formálnej podmienky a to zákonom stanovenej doby výkonu trestu (resp. trestov), a jednak po splnení dvoch materiálnych podmienok, ktorými sú plnenie povinností a správanie odsúdeného, ktorými preukázal polepšenie a tiež skutočnosť, že sa od odsúdeného môže očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Na základe vykonaného dokazovania dospel okresný súd k správneému záveru, že u odsúdeného bola splnená formálna podmienka na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody - vykonal potrebnú časť z výmery uloženého trestu, avšak nebola splnená ani jedna materiálna podmienka, nakoľko odsúdený svojím správaním vo výkone trestu nepreukázal žiadne výrazné polepšenie a tiež nemožno od neho bezpečne očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Pokiaľ ide o prvú materiálnu podmienku, táto sa viaže podľa jej gramatického znenia striktne na správanie odsúdeného vo výkone trestu. Polepšením v jej zmysle sa v resocializačnej rovine rozumie vývojový proces vnútornej premeny osobnosti odsúdeného, ktorá sa navonok prejavuje práve v jeho chovaní a správaní v podmienkach výkonu trestu. V súvislosti s rozhodovaním o prípadnom podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody plnenie tejto podmienky preukazuje príslušný ústav na výkon trestu v hodnotení odsúdeného (§ 62 zák. č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody). S ohľadom na povahu a účel tohto právneho inštitútu je odôvodneným úsudok, že o takomto polepšení môže okrem iného svedčiť, ak odsúdený riadne a zodpovedne plní povinnosti, ktoré vo výkone trestu pre neho vyplývajú z právnych predpisov, ak dodržiava ústavný poriadok a stanovený režim, plní pokyny príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže, dodržiava zásady slušného správania, iniciatívne

spolupracuje a plní program zaobchádzania, dodržiava povinnosti a zákazy obsiahnuté v zákone o výkone trestu odňatia slobody a vo vyhláske, ktorou sa vydáva Poriadok výkonu trestu a pod.

Krajský súd pri preskúmaní prvej materiálnej podmienky z obsahu spisového materiálu zistil, že odsúdený svojim správaním vo výkone trestu žiadne výraznejšie polepšenie nepreukázal aj napriek v hodnotení uvádzanej priaznivej resocializačnej prognóze a záverečnému odporúčaniu riaditeľa ÚVTOS (ktoré má však pre súd výhradne odporúčací a teda nezáväzný charakter), pretože odsúdený počas výkonu trestu nielenže nebol vôbec disciplinárne odmenený (čo by aspoň čiastočne svedčilo o snahe odsúdeného preukázať pozitívny prístup k práci a povinnostiam), ale disciplinárne previnenia má zahladené (nakolko boli u neho zaznamenané negatívne poznatky o porušení povinnosti plniť pokyny a príkazy príslušníka zboru) a aj napriek tomu, že sa jeho správanie časom stabilizovalo, tieto skutočnosti dotvárajú jasnú predstavu o osobnostných charakteristikách odsúdeného a jeho správaní sa v izolovanom prostredí výkonu trestu. Je teda zrejme, že odsúdený sa v súčasnej dobe iba formálnym spôsobom prispôbil režimu výkonu trestu odňatia slobody a preto je aj podľa názoru sťažnostného súdu vzhľadom na tieto zistené skutočnosti potrebné na odsúdeného aj naďalej pôsobiť špecifickými formami a metódami vlastnými podmienkam vo výkone trestu odňatia slobody, ktoré sú nevyhnutné pre dovŕšenie jeho nápravy.

V danom prípade je irelevantné, že odsúdený vykonáva trest odňatia slobody v podmienkach ZVJS celkovo po prvý krát, ale je rozhodujúce, že tento výkon trestu u neho nenaplnil doposiaľ svoj účel a preto nie je možné, aby mu bola poskytnutá zákonná „odmena“ vo forme podmieneného prepustenia.

Pokiaľ ide o plnenie druhej podmienky, túto súd objasňuje a skúma komplexnejšie. Posudzuje všetky okolnosti súvisiace s osobou odsúdeného, jeho osobné a charakterové vlastnosti, celkový postoj k spoločenským normám, prostredie, v ktorom žil, celý doterajší život, povahu a charakter trestnej činnosti, pre ktorú je vo výkone trestu s jediným cieľom, či všetky tieto skutočnosti umožňujú prijať prognózu, že v prípade prepustenia na slobodu povedie riadny život, t. j. život v súlade s právnymi, morálnymi a etickými normami spoločnosti.

V danom prípade je potrebné poukázať na to, že je síce pravdou, že v osobe odsúdeného ide o prvotrestaného páchatela trestnej činnosti, no zo závažného charakteru trestnej činnosti, za ktorú vykonáva nepodmienečný trest odňatia slobody (ktorej predmetom bezohľadného fyzického útoku bola vlastná manželka odsúdeného) sú zrejme i jeho osobnostné charakteristiky a špecifické vlastnosti, na ktoré je potrebné prihliadať nielen pri druhu a výmere trestu (ktorý mu bol právoplatne uložený odsudzujúcim rozhodnutím), ale i pri prognóze jeho možného správania do budúcnosti.

Krajský súd v danom smere poznamenáva, že je pravdou, že každá osoba si v živote zaslúži dostať šancu na nápravu chýb, ktorých sa dopustila v minulosti a na preukázanie, že jej zlyhanie bolo ojedinelé a už sa nebude opakovať. Z histórie správania sa odsúdeného (ktoré v danom prípade nie je aj podľa názoru sťažnostného súdu nevyhnutné podložiť odborným znaleckým skúmaním) však možno vyvodiť, že jeho sklony k porušovaniu zákona resp. i porušovaniu iných noriem správania (ako to vyplýva i z hodnotenia ZVJS) prevažujú nad ním prezentovanou ochotou žiť riadny a slušný život. Ak odsúdený poukazuje na to, že disciplinárne tresty nemá vykázané, tak v tomto prípade krajský súd uvádza, že daná okolnosť nebráni tomu, aby ju súd zohľadnil pri posudzovaní osobnosti odsúdeného, jeho náchylnosti k páchaniu protiprávneho správania, vzťahu k spoločenským hodnotám chráneným právnymi predpismi ako i predpismi určujúcimi hranice možného správania sa vo vynútenom prostredí v ÚVTOS a pod. a teda pri celkovom hodnotení možnosti nápravy odsúdeného. Zahladením disciplinárneho previnenia totiž zaniká iba skutočnosť, že bol za takýto skutok sankcionovaný, nie však aj samotná skutočnosť, že páchatel spáchal predmetný čin a bol zaň právoplatne uznaný vinným, keďže aj zahladené disciplinárne tresty dávajú obraz o osobe odsúdeného a jeho správaní sa vo výkone trestu, a oprávňuje súd skúmať existenciu očakávania vedenia riadneho života odsúdeným po jeho prípadnom podmienenom prepustení z výkonu trestu. V prípade odsúdeného Ladislava Hegedúsa teda riziko recidívy - opätovného zlyhania (vzhľadom na jeho celkové správanie sa vo výkone trestu ako i charakter a povahu predmetnej trestnej činnosti) ak by bol podmienenčne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody, výrazne prevažuje nad ochotou krajského súdu uveriť, že sa rozhodol a teda že aj reálne bude viesť riadny život.

Pokiaľ ide o posúdenie otázky prípadnej recidívy, táto je svojím spôsobom vždy len predpokladom vysloveným s väčšou či menšou mierou pravdepodobnosti, súd je vždy odkázaný na objektívne okolnosti, medzi ktoré je nutné považovať aj sklony odsúdeného porušovať právne normy spoločnosti a rovnako i charakter a povahu trestnej činnosti, ktorej sa dopustil. Odsúdený napokon dostane (po výkone celého trestu) možnosť preukázať, že výkon trestu odňatia slobody v stanovenom rozsahu na jeho nápravu postačil a tento mal na neho dostatočný prevýchočný účinok tým, že sa už viac žiadnej trestnej činnosti (tobôž nie obdobného závažného charakteru) nedopustí.

Z týchto dôvodov potom aj krajský súd mal za to, že u odsúdeného nie sú splnené podmienky pre jeho podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody v zmysle § 66 Trestného zákona, preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.